

AGROBIORAZNOLIKOST -

Osnova za prilagodbu i ublažavanje posljedica klimatskih promjena u poljoprivredi

O projektu:

Projekt „Agrobioraznolikost“ – osnova za prilagodbu i ublažavanje posljedica klimatskih promjena u poljoprivredi (KK.05.1.1.02.0005) financira se temeljem Poziva za dostavu projektnih prijedloga „Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama“ u okviru Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.

Ukupan budžet projekta iznosi 3.451.022,48 kn, dok Institut za poljoprivredu i turizam (korisnik) ima budžet od 1.980.141,37 kn od čega je 85% sredstava sufinancirano bespovratnim sredstvima iz EFRR-a.

Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost dodatno sufinancira nacionalnu komponentu do 15% vrijednosti prihvatljivih troškova u iznosu do 376.543,36 kn.

U provedbi projekta osim vodećeg partnera Instituta za poljoprivredu i turizam ulogu imaju i partneri odnosno znanstvenici iz slijedećih institucija: Institut Ruđer Bošković, Sveučilište u Zagrebu – Agronomski fakultet, Sveučilište u Zagrebu – Prirodoslovno – matematički fakultet i Institut za more i priobalje Dubrovnik - Sveučilište u Dubrovniku.

Cilj ovog projekta je provesti primijenjena istraživanja u ranjivim sektorima poljoprivrede te u ranjivim prirodnim ekosustavima s naglaskom očuvanja bioraznolikosti. Očekivani rezultati projekta su razvijene jasne smjernice za uspješniju prilagodbu klimatskim promjena u ova dva važna sektora.

Podaci iznijeti u ovim smjernicama rezultat su provedbe projekta „Agrobioraznolikost – osnova za prilagodbu i ublažavanje posljedica klimatskih promjena u poljoprivredi“ KK.05.1.1.02.0005 financiranog iz Europskog fonda za regionalni razvoj i Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost u sklopu poziva Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskih promjena KK.05.1.1.02.0005.

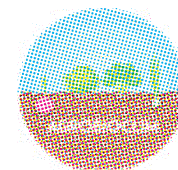

Nositelj projekta/Korisnik: Institut za poljoprivredu i turizam
Karla Huguesa 8, 52440 Poreč
052/408-300
<http://www.iptpo.hr>

Voditeljica projekta: dr. sc. Smiljana Goreta Ban

Za više informacija o EU fondovima: www.strukturnifondovi.hr

„Sadržaj publikacije/emitiranog materijala isključiva je odgovornost Instituta za poljoprivredu i turizam.“

AGROBIORAZNOLIKOST -

Osnova za prilagodbu i ublažavanje posljedica klimatskih promjena u poljoprivredi

Smjernice za ublažavanje posljedica klimatskih promjena

Što će uzrokovati klimatske promjene s osvrtom na poljoprivredni sektor?

- Opadanje kvalitete i prinosa biljne i stočarske proizvodnje osobito u južnom i mediteranskom području.
- Dodatan porast temperature, porast zimskih, a smanjenje ljetnih količina oborina.
- Pojava abiotičkih stresova - suša, povišeni salinitet i visoka temperatura - najozbiljniji problemi u poljoprivredi.
- Nestanak biljnih staništa - izvor biološke raznolikosti.
- Pojava novih štetnika i širenje bolesti uslijed promijenjenih klimatskih uvjeta.

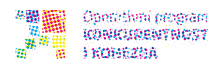
Allium sativum

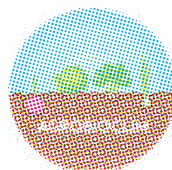
Što smo učinili kroz projekt Agrobioraznolikost da ublažimo posljedice klimatskih promjena?

- Istraživali kultivare kupusa i lukova - važne poljoprivredne kulture.
- Istražili divlje srodnike kupusa (Brassica incana) i lukova (Allium commutatum) - nose genetske osobine otpornosti na abiotičke stresove.
- Izdvojili tolerantnije ekotipove na sušu i visoke temperature - poboljšanje svojstava postojećih kultivara.
- Analizirali poljoprivredna gospodarstva u Jadranskoj Hrvatskoj.

Brassica oleracea var. acephala

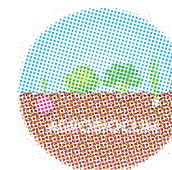

AGROBIORAZNOLIKOST -

Osnova za prilagodbu i ublažavanje posljedica klimatskih promjena u poljoprivredi

Kako smo to učinili? Što dalje?

Definiranje ranjivih staništa i vrsta	Očuvanje genetske raznolikosti kultiviranih vrsta biljaka	Sadnja kultivara otpornih na abiotički stres
<ul style="list-style-type: none"> Kartiranja (mapiranja) vrsta i staništa vrsta rodova Brassica i Allium. Brassica: <ul style="list-style-type: none"> Broj biljnih vrsta na staništima Brassica je između 8 i 16. Allium: <ul style="list-style-type: none"> Broj biljnih vrsta na staništima Allium je između 7 i 76. Populacije su uglavnom prisutne na prethodno definiranim lokacijama - u pojedinim područjima nalazišta su ugrožena antropogenim utjecajem. 	<ul style="list-style-type: none"> Prikupljeni ekotipovi (tradicijски kultivari) raštike i češnjaka su detaljno karakterizirani te je istražena njihova otpornost na sušu i/ili visoke temperature. Primke raštike, divljih kupusa, divljih lukova i češnjaka za koje je proizvedeno dovoljno sjemena i/ili sadnog materijala bit će upisane u Hrvatsku bazu podataka o biljnim genetskim izvorima te pohranjene na dugotrajno čuvanje. Sjeme i sadni materijal tolerantnih ekotipova iz banke gena Instituta za poljoprivredu i turizam bit će na raspolaganju za daljnja istraživanja. 	<ul style="list-style-type: none"> Definirani ekotipovi raštike i češnjaka otporniji na sušu i/ili toplotni stres. Upis na sorte liste tolerantnih ekotipova i tradicijskih kultivara. Razvoj pred-oplemenjivačkog materijala.
Preporuke za budućnost	Preporuke za budućnost	Preporuke za budućnost
<ul style="list-style-type: none"> Nastavak praćenja prisutnosti i brojnosti vrsta na pregledanim staništima. Zaštita identificiranih staništa. Razvoj modela <i>in situ</i> očuvanja divljih srodnika. Čuvanje sjemena/sadnog materijala divljih srodnika u bankama biljnih gena (<i>ex situ</i>). 	<ul style="list-style-type: none"> Nastaviti umnažanje prikupljenog sjemena/sadnog materijala kultiviranih i divljih srodnika sa svrhom njihovog <i>ex situ</i> očuvanja. Osvještavanje javnosti o važnosti biljnih genetskih izvora za hranu i poljoprivredu u borbi s klimatskim promjenama. Osvještavanje javnosti o selekcioniranju i korištenju otpornijih i prilagođenijih ekotipova u određenim klimatskim uvjetima. 	<ul style="list-style-type: none"> Popularizacija uvođenja u proizvodnju tolerantnih ekotipova i tradicijskih kultivara. Usmjeravanje oplemenjivačkih programa prema razvoju kultivara otpornih na abiotičke stresove. Preporuke korištenja najpogodnijih ekotipova za određena klimatska područja.

AGROBIORAZNOLIKOST -

Osnova za prilagodbu i ublažavanje posljedica klimatskih promjena u poljoprivredi

Primjena suvremenih tehnika i alata	Modelna gospodarstva u hortikulturnoj proizvodnji	Informiranje i educiranje dionika
<ul style="list-style-type: none"> Istraženi su mehanizmi otpornosti na sušu i toplotni stres te utvrđeni potencijalno korisni metaboliti. Utvrđena je značajna varijabilnost klonova i regeneranata biljaka dobivenih somatskom embriogenezom na epigenetskoj razini između i unutar majčinskih biljaka i njihovih regeneranata. 	<ul style="list-style-type: none"> U Jadranskoj Hrvatskoj prevladavaju mala poljoprivredna gospodarstva s prosječno 3,24 ha zemljišta. Tri glavna tipa gospodarstva: povrćarsko (PovG), maslinarsko (MasG) i vinogradarsko gospodarstvo (VinG) PovG - odvija na se na trećini od svih gospodarstava na 2,9 % od ukupno korištenog poljoprivrednog zemljišta. MasG - je prisutna na 33% poljoprivrednih gospodarstava i odvija se na 13,1% od ukupno korištenog poljoprivrednog zemljišta. VinG - odvija se na svakom četvrtom poljoprivredno gospodarstvo, a pod vinogradima se nalazi 6,8% od ukupno korištenih poljoprivrednih površina. Svi tipovi gospodarstava kao najizraženije klimatske promjene ističu neravnomjeran raspored oborina i sve toplije ljeta. 	<ul style="list-style-type: none"> Radionice za širu javnost s prikazom rezultata projekta. Znanstveni i stručni skupovi s ciljem diseminacije projektnih rezultata. Edukacije za učenike. Novinski članci s primjenjivim informacijama o ublažavanju posljedica klimatskih promjena. Znanstveni članci u svrhu razmjene primjenjivanih znanstvenih metoda istraživanja i dobivenih rezultata. Radio i TV emisije za širenje informacija o klimatskim promjenama široj javnosti.
Preporuke za budućnost	Preporuke za budućnost	Preporuke za budućnost
<ul style="list-style-type: none"> Istraživanje učinkovitosti određenih metabolita ili koktela metabolita u jačanju tolerantnosti biljaka na abiotičke i biotičke stresne faktore. Razviti sustav korištenja klonova s boljim svojstvima u razvoju novih kultivara češnjaka. 	<ul style="list-style-type: none"> Raštika ostvaruje zadovoljavajući prinos i kvalitetu i pri reduciranom navodnjavanju (50% PKV). Rokovima sadnje možemo povećati efikasnosti korištenja vode u odnosu na proizvedenu biomasu. 	<ul style="list-style-type: none"> Nastavak informiranja i educiranja dionika o klimatskim promjenama i načinima prilagodbe. Razvoj komunikacijskih strategija usmjerenih prema određenim dionicima i skupinama dionika.
Preporuke za budućnost	Preporuke za budućnost	Preporuke za budućnost
<ul style="list-style-type: none"> Uvođenje metoda i alata kojima se podiže efikasnost korištenja vode za navodnjavanje. Razvoj kultivara koji imaju veću učinkovitost u korištenju raspoložive vode za postizanje odgovarajućeg prinosa i kvalitete. 	<ul style="list-style-type: none"> Izgraditi sustave za navodnjavanje i osigurati dovoljne količine vode prioritarno u najvažnijim vinogradarskim, maslinarskim i povrćarskim područjima Uspostaviti povoljne modele i police osiguranja u hortikulturnoj proizvodnji Poticati održivu hortikulturnu proizvodnju u smislu očuvanja prirodnih resursa i učinkovitosti njihovog korištenja. 	

